

สรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

บทนิยามตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ ได้กำหนดความหมายของ "เด็ก" ว่าหมายถึงบุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ซึ่งจะแตกต่างจากคำว่าเด็กตาม พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ ที่กำหนดว่า เด็ก หมายถึง บุคคลอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ ส่วน "เยาวชน" หมายถึง บุคคลอายุยังไม่เกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์ นอกจากนี้ยังได้จำแนกประเภทของเด็กออกเป็น เด็กเร่ร่อน, เด็กกำพร้า, เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก, เด็กพิการ, เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด, นักศึกษาและนักเรียน

การคุ้มครองเด็กจะเป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งได้วางหลักประกันการดำเนินกระบวนยุติธรรมเกี่ยวแก่คดีเด็กและเยาวชนไว้ ดังนี้

ประการที่ ๑. จะไม่มีเด็กคนใดได้รับการทรมาน หรือถูกปฏิบัติ หรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือต่ำช้าและจะไม่มี การลงโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต

ประการที่ ๒. จะไม่มีเด็กคนใดถูกลิดรอนเสรีภาพโดย ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือโดยพลการ การจับกุม กักขังหรือจำคุก เด็ก จะต้องเป็นไปตามกฎหมาย และจะใช้เป็นมาตรการสุดท้ายเท่านั้น รวมถึงต้องใช้เวลาที่สั้นที่สุดและเหมาะสม

ประการที่ ๓. เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพ จะได้รับการปฏิบัติด้วย หลักมนุษยธรรมและเคารพในศักดิ์ศรี เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพจะต้องถูกแยกต่างหากจากผู้ใหญ่ เว้นแต่จะ พิจารณาเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อเด็กที่จะไม่แยกเช่นนั้น และเด็กจะมีสิทธิที่จะคงการติดต่อกับครอบครัวทางหนังสือโต้ตอบและการเยี่ยมเยียน เว้นแต่ในสภาพการณ์พิเศษ

ประการที่ ๔. เด็กทุกคนที่ถูกลิดรอนเสรีภาพมีสิทธิจะ ขอความช่วยเหลือทางกฎหมายหรือทางอื่นที่เหมาะสมได้ โดยพลัน ตลอดจนมีสิทธิที่จะคัดค้านความชอบด้วยกฎหมายของการลิดรอนเสรีภาพของเขาต่อศาลหรือหน่วยงานที่มีอำนาจอื่นที่เป็นอิสระและเป็นกลาง

ผู้ปกครองตาม พ.ร.บ. คุ้มครองเด็กฯ

ผู้ปกครองตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็กฯ นี้ ไม่ได้หมายถึง เฉพาะแต่บิดา มารดาของเด็กเท่านั้น แต่หมายถึง บิดามารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรมและผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่ง และให้หมายความรวมถึงบิดาเลี้ยงมารดาเลี้ยง ผู้ปกครองสวัสดิภาพ นายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่นซึ่งรับเด็กไว้ใน ความอุปการะเลี้ยงดูหรือ ซึ่งเด็กอาศัยอยู่ด้วย อาทิเช่น ครอบครัวอุปถัมภ์ ซึ่งก็คือ บุคคลที่รับเด็กไว้อุปการะเลี้ยงดูอย่าง บุตรนั่นเอง

หน้าที่ของผู้ปกครอง

หน้าที่ของผู้ปกครอง คือ ต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตน ตามสมควรตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่ง ท้องถิ่นและต้องคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในความปกครอง ดูแลของตนมิให้ตกอยู่ในภาวะอันน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกาย หรือจิตใจ

พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ ได้วางหลักกฎหมาย ห้ามมิให้ผู้ปกครองกระทำการ ดังต่อไปนี้

ประการที่ ๑. ห้ามทอดทิ้งเด็กไว้ในสถานรับเลี้ยงเด็ก หรือสถานพยาบาลหรือบุคคลที่รับจ้างเลี้ยงเด็กหรือที่สาธารณะ หรือสถานที่ใดโดยเจตนาที่จะไม่รับเด็กกลับคืน

ประการที่ ๒. ห้ามละทิ้งเด็กไว้ ณ สถานที่ใดๆ โดยไม่ จัดให้มีการป้องกันดูแลสวัสดิภาพหรือให้การเลี้ยงดูที่เหมาะสม เช่น มีบ้านอยู่ติดกับแม่น้ำแล้วมีระเบียบบ้านยื่นออกไปในแม่น้ำ

แต่ไม่ได้ทำที่กั้นให้แข็งแรง แล้วเด็กเกิดตกลงไปในน้ำเสียชีวิต ก็ถือได้ว่าเป็นการให้การเลี้ยงดูเด็กที่ไม่เหมาะสมได้

ประการที่ ๓. ห้ามผู้ปกครองจงใจหรือละเลยไม่ให้สิ่ง จำเป็นแก่การดำรงชีวิตหรือสุขภาพอนามัยจนน่าจะเกิดอันตราย แก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก เช่น เด็กเจ็บป่วยไข้ก็ไม่สนใจที่จะ เยียวยารักษา ก็ถือว่าผิดตามกฎหมายนี้แล้ว

ประการที่ ๔. ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการขัดขวาง การเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็ก เช่น ผู้ใหญ่บางคน อาจจะไม่ชอบเด็กคนนี้ก็แกล้งไม่ให้เด็กกินนม ให้กินน้ำข้าวแทน ก็เป็นการขัดขวางการเจริญเติบโตของเด็กเช่นกัน

ประการที่ ๕. ห้ามผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะ ที่เป็นการเลี้ยงดูโดยมิชอบ เช่น จะมีกินหรือไม่มีกินก็ไม่สนใจ เลี้ยงแบบตามมีตามเกิด เป็นต้น

นอกจากมีข้อห้ามมิให้ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กโดยมิ ชอบแล้ว ในกรณีบุคคลอื่นปฏิบัติต่อเด็กไม่ชอบ พ.ร.บ. คุ้มครอง เด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ มาตรา ๒๖ ได้วางหลักกฎหมายไว้ว่า ไม่ว่าเด็กจะ ยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้

ประการที่ ๑. กระทำหรือละเว้นการกระทำอันเป็นการ ทารุณกรรมต่อร่างกายหรือจิตใจของเด็ก เช่น การทุบตีทำร้าย ร่างกายเด็ก

ประการที่ ๒. จงใจหรือละเลยไม่ให้สิ่งจำเป็นแก่การ ดำรงชีวิตหรือการรักษาพยาบาลแก่เด็กที่อยู่ในความดูแลของตน จนน่าจะเกิดอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจของเด็ก เช่น ในกรณี ที่เด็กเจ็บป่วยแล้วไม่รักษา

ประการที่ ๓. บังคับ ชูเชี้ยม ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอม ให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติ เสี่ยงต่อการกระทำผิด

กรณีที่ผู้ปกครองรู้ว่าเด็กในปกครองไปขายบริการทาง เพศไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย ถ้าผู้ปกครองรู้แล้ว กลับให้การ สนับสนุนเห็นว่าเป็นสิ่งดี แถมอาจจะได้เงินใช้จากเด็กด้วยดังนี้

ถือว่าผู้ปกครองส่งเสริมให้เด็กประพฤติไม่สมควร หรือ น่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด เช่นกรณีที่ว่าเด็กไปขับแข่งรถจักรยานยนต์กันแล้วไม่ห้ามปราม ดังนี้ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กเหล่านั้นก็ต้องรับโทษ ทางอาญาด้วย

ประการที่ ๔. โฆษณาทางสื่อมวลชนหรือเผยแพร่ด้วย ประการใดเพื่อรับเด็กหรือยกเด็กให้แก่บุคคลอื่นที่มีโชฎาติของ เด็ก เว้นแต่เป็นการกระทำของทางราชการหรือได้รับอนุญาต จากทางราชการแล้ว

ประการที่ ๕. บังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริม ยินยอม หรือ กระทำด้วยประการใดให้เด็กไปเป็นขอทาน เด็กเร่ร่อน หรือใช้ เด็กเป็นเครื่องมือในการขอทานหรือการกระทำผิดหรือกระทำ ด้วยประการใดอันเป็นการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจาก เด็ก

ประการที่ ๖. ใช้ จ้าง หรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำ การอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจมีผลกระทบต่อ การเจริญเติบโต หรือขัดขวางต่อพัฒนาการของเด็ก

ประการที่ ๗. บังคับ ชูเชิญ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กเล่นกีฬาหรือให้กระทำการใดเพื่อแสวงหาผล ประโยชน์ทางการค้าอันมีลักษณะเป็นการขัดขวางการเจริญ เติบโตหรือพัฒนาการของเด็กหรือมีลักษณะเป็นการทารุณกรรม ต่อเด็ก เช่น นำเด็กมาชกมวยเพื่อพนันขันต่อซึ่งอาจจะ กระทบกระเทือนถึงพัฒนาการของเด็ก แม้เด็กจะยินยอมก็มี ความผิด

ประการที่ ๘. ใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นการพนันไม่ว่า ชนิดใดหรือเข้าไปในสถานที่ที่เล่นการพนัน สถานที่ค้าประเวณี หรือสถานที่ที่ห้ามมิให้เด็กเข้า เช่น ในวงพนันอาจจะจ้างให้เด็ก เป็นผู้จุดต้นทางไม่ให้ตำรวจเข้าไปจับ หรือใช้เด็กซื้อข้าวปลา อาหารให้แก่ผู้หญิงที่ขายบริการในสถานค้าประเวณี

ประการที่ ๙. ห้ามบังคับ ชูเชิญ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำการอันมีลักษณะลามก

อนาจาร ไม่ว่าจะไปเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนหรือเพื่อ การใด เช่น ตามสถานบันเทิง ผับ บาร์ ใช้เด็กเป็นเด็กเสิร์ฟ ให้แขกถือโอกาสจับนิตจับหนอย มีเด็กไว้เป็นสิ่งจูงใจให้ลูกค้า เข้าร้าน

ประการที่ ๑๐. ห้ามจำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุรา หรือบุหรี่แก่เด็กเว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์ ปัจจุบันผู้ใหญ่ ไม่สามารถใช้เด็กไปซื้อสุราหรือบุหรี่ได้อีกต่อไป และร้านค้าต้อง ระมัดระวังในการจำหน่ายสุราหรือบุหรี่ให้แก่เด็กด้วย

บทลงโทษที่ผู้ปกครองต้องรับผิดทางอาญา ร่วมกับเด็กหรือเยาวชน

การร่วมรับผิดของผู้ปกครอง ที่อาจต้องรับผิดทางอาญา ร่วมกับเด็ก ตัวอย่างเช่น ถ้าผู้ปกครองเห็นว่าเด็กจะออกไป กระทำความผิดแล้วไม่ห้ามปราม เช่น เด็กหรือเยาวชนออกไป ขับรถซึ่งแข่งกัน หรือออกไปขายบริการทางเพศ แล้วถูก เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดี ผู้ปกครองอาจต้องร่วมรับผิด กับเด็กด้วย ฐานเป็นผู้ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กไปทำ ความผิด เพราะผู้ปกครองรู้แต่ไม่ห้ามก็เหมือนกับให้ความ ยินยอม ดังนั้น เมื่อเด็กถูกจับพนักงานอัยการอาจฟ้องผู้ปกครอง ร่วมกันมากับเด็กได้แต่จะแยกเป็นคนละสำนวนคนละฐานความ ผิดกันโทษจำคุก คือ จำคุกสูงสุดไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับ ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หยุด ทำร้ายเด็ก...

ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพิษณุโลก

สรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก

พ.ศ. ๒๕๔๖

จัดทำโดย

กลุ่มงานบริการประชาชนและประชาสัมพันธ์ ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดพิษณุโลก

ต.หัวรอ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

โทร. ๐๕๕-๓๒๒๖๒๕-๖